

Nro. 27.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Septembernek 30-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

Nagy Britannia.

A Londoni Sept. 6 kán irt levelekből azt olvas-
suk, hogy a' Király egy olyan értelmü Pro-
clamatziot adott volna ki, melly szzerint a' Parla-
mentumnak, különb különb féle siető dolgoknak
el-igazittások végett, Sept. 27-kén öfzve kellett vól-
na gyűlni. — Ezen levelekből olvassuk azt is,
hogy az oda való Igazgató szék, a' katonáságnak
két akkora számra való neveltetését meg-határoz-
ta volna. — Az egész Királlyi Birodalomba min-
denütt olyan rendelések tétettének, hogy ha va-
lami képpen az ellenség arra felé találna közelit-
teni, néki tökéletesen ellent lehessen állani. —
Angliában a' mostani hadi erő 152000 emberekből
áll, mellyet leg alább 180000 kívánnak ki-potolni.

A' *Londoni* Sept. 9-kén költ levelek pedig azt hirtelik, hogy Angliának a' Spanyolokkal való hadja sokkal bizonyosabb, mintsem az iránt kételkedni lehetne. — *Marquis de le Casas*, hogy a' Királyi Birodalomból szabadon ki-mehessen, az iránt Passust nyert magának, mellyre való nézve az Angliai Udvarral való minden bajoskodásainak véget vetett, és olyan rendelkezéseket tett, hogy a' portékáit mind bé-pakolják, vagy mind adják-el. Ezen levél hirteli azt is, hogy Sept. 8-kán *Béts* felé egy Anglus Kurirt indítottanak volna utra, a' melly a' *Nagy Britanniai* Kabinétnek, az iránt való végezését vitte volna el magával, hogy a' Frantzia Országgal való békesség kötésre, minémü Articulusokat tegyenek fel. — A' Fr. Directoriumnak leg újjabb tudósítása, a' Finantziának rossz állapota iránt, a' Respublika belső állapotjának, a' sok féle Factionisták miatt való *criticus* vólta, *Károly* Hertzegnek és Gr. *Wartenslébennek* a' Frantziákon való újj győzedelmei, a' békesség után való közönsegés sohajtozás, a' *Britanniai* Finanz Ministernek a' jelen való háború folytatására tett költségek számba vétele, mind ezek az Igazgató székét, a' békesség meg-szerzésére való lépésre vitték, a' mellyet *Fox* eleitől fogva mindenkor, leg rövidebb és leg bátorságosabb utnak tartott arra lenni. — A' bekesség tractalása végett *Párisba* menni ki-rendeltetett személy *Th. Grenvillé*, a' ki mihelyt a' Directoriumtól magának Passust nyer, azonnal utra fog indulni, és a' Fr. Respublikát, a' békesség meg-nyerhetése végett, a' praeliminaris Articulusokban, egyetlen egy, és meg-olozhatatlan Respublikának lenni meg-fogja ismérni. — Ezen Sept. 9-kén költ *Londoni* levél pedig azt hirteli, hogy a' Parlamentum a' közelebb jövő Oct. 1-ső napján fogna öszve gyűlni.

Hogy *Amérika* az *Angliai* Udvarral Tractatusra ne léphessék, azt a' Fr. Respublika minden módon igyekezett ugyan meg-akadályoztatni, de hijába, mivel már a' Tractatus tökéletességre ment, melly miatt a' Frantziáknak az Amérikaiakhoz való barátságok meg-kezdvén hidegülni,

annakokáért a' Directorium olyan rendelést tett, hogy minden neutralis hajók, a' mellyek az Angliai Ki-kötő helyek felé menni akarnának, avagy onnan jönének, nevezetesen pedig, hogy ha azok *Amérika* felé menni szándékoznának, fogatassanak-el. —

Falmouthba Lissabonból 14 napok alatt egy követ azzal a' tudósítással érkezett-meg, hogy a' *Portugalliai* Udvar meg-egyezett ugyan abban, hogy azon 25 millió *Crusadenek*, mellyeket Portugáliától a' Fr. Igazgató szék kívánt vala, kifizettessenek; de a' Frantziáknak azt a' kérést, hogy az Anglusok előtt a' *Portugalliai* minden ki-kötő helyek bé zárattassanak, bé tellyesíteni még nem is álmodik rólla. — *Portugalliában* igen kemény készületek tétettetnek; és a' fegyvereknek, munitzioknak meg-vásárlások végett idegen helyekre nagy summa pénzt küldtettenek-el. — *Lissabonban* is a' Transport hajokat minden féle hadi eszközökkel azért rakták-meg, hogy ök azokat *Portugalliának* nap keleti *Indiában* való birodalmaikba vigyék-el. — A' *Portugalliai* újj Ambassadeurt, *Marquis de Pombált* rövid idő alatt *Londonba* jöni várják.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* Sept. 11-kén irt levelek azt hirlelik, hogy azon hónapnak 9. és 10-ke között való éjtszaka, a' *Sanssouci* vezérlése alatt valami 6-8. száz emberekből álló Zenebonát indítottok, a' *Grenellébe* lévő táborra ütöttek volna, a' kik ezt kiáltozták; *Eljen az 1793 esztendő béli Constitutio, vesszen el mind a' két tanács, és vesszenek-el az újj Tirannusok.* — Ezeknek le-tsendesítések végett, a' Respublika lovassai tsak egy ingbe ültenek-fel a' magok lovaikra, kezeikben ki-vont kardat tartván, a' kik a' rebellisek közül sokakat le-apritván, 150-nél többet el-fogtanak, a' többit pedig egyik a' másiktól el-szélelztették. — Ezen rebellisekre való nézve, a' *Párisi* uttzák, és hidak fe-

les őriző vitézekkel rakattattanak-meg. — Ezen *Párisi* levélből olvassuk azt is, hogy a' Fr. Respublika, és a' *Báádeni* Markgraf között fegyver szűnés béli Békesség, a' Fr. Respublika külső dolgaira ügyelő Minister *Karl Delacroix*, más részről pedig a' Báro *Reizenstein* al-írások alatt, 19. Articulusok alatt ment volna tökéletességre.

Besanconba midön a' vének tiszteletére való innepet tartani akarták volna, a' Jákobinusok nagy lármát ütven, azt kialtozták: *Eljen a' hegy.* *Eljen az 1793-béli Constitutio.* — A' *Párisi Nouvelles politiques* nevezetű közönséges levélben a' vagyon, hogy 1794-ben, Martziusnak második napján, midön *Blanchard* a' maga levegő égben járo hajójával *Marsfelden* a' levegő égbe fel akart volna menni, egy ifju ember az ő hajójába erővel fel akart ülni, a' kit nagy bujjal tudtanak szándékától visszátartoztatni. Ezen ifju emberről némeljek azt hirdették, hogy ő *Bounaparte* lett volna, de fundamentum nélkül, mivel azon ifju ember egy *Toulouseból* való *Dupont* nevezetű ifju ember volt. — A' mi *Bounapartét* illeti, ő olyan tökéletességekkel bir, mint hajdon *Caesar* birt vala, a' ki ugyan azon egy időben 2. 3. Iro-Déáknak is különb különb féle dolgokról való levelet dictál, a' mellyből az ő elméjének jelen való létit, nagy elméjét, és *Geniét* lehet ki hozni és képzelni. — Az 500 személjek tanáttsa azt vegzette-el, hogy a' Respublika szolgálatjában el-esett vagy meg se-bessítettett vitézek özvegyeiknek 150000 livrák olztagattassanak-ki, mellyeknek ki-fizetésekről, azonnal rendelés is tétettetett.

A' vének tanattságában, azt kezdven némeljek keményen erőssíteni, hogy a' *Belgiumi* Papi Rendek, a' magok szerzetek eltöröltetésüket magok is kívánnák, az ellen a' *Belgiumi* szerzetesek közönségesen protestaltanak, nevezetesen pedig a' *Gentben* lakozók a' Direktoriumhoz egy kemény ki-fejezésű Instantziát küldettenek, a' mellyben a' többek között ezt irták. A' Frantzia Nemzet az emberiség jussát már az egész világon ki

trombitálta. Már pedig ők is (a' Genti Klastromba lévő Szerzetesek) emberek vólnának, azért az ő Jussokat is a' Frantzia Nemzetnek nem tsak elragadozni, de leg kissebb részben is meg-sérteni nem kellene, annyival is inkább, hogy már is, mind a' Contributzio, Requisitiok, katonáknak való szállás adások, 's több egyéb a' félékkel elégfzer meg-terheltettének vólna, — de mind a' két tanáts az e' féle protestatiokkal nem gondolván, azoknak el-töröltetésekben meg-egyezett, és végső határozást tett.

Batáviai Respublika.

A' *Hágai* Sept. 10-kén költ levelek szerint, a' Polgárságnak fegyverbe való öltöztetése iránt, a' Nemzeti Gyűlés azt határozta-meg, hogy minden Polgárok, a' 18-éztendösektől fogva, a' 40 éztendősekig fegyvert fogjanak, a' mellynek viselése aloll senkinek is magát észtendei fizetés által ki venni meg nem engedtetik. — A' kik pedig 40. észtendőn fejül vagynak, ha akarják a' fegyvert tovább is viselhetik, hogy ha pedig tovább viselni nem akarják, azoknak a' fegyver viselése aloll való ki-lépésekért, észtendőnként válamelly summat kellett le-fizetni; a' fegyvert viselők között pedig, tökéletes egyenlőség legyen. A' mi továbbá az eddig liberiába szolgált személjeket illeti, azoknak fegyver ne adattassék, hanem azok észtendőnként Contributziot fizessenek. — *Zélandiába*, a' hol most 5—7000. emberekből álló Frantzia, és egy néhány *Batáviai* Truppok vagynak, a' határoztatott-meg, hogy ottan 7. tábor a' végett állittassék-fel, hogy azok, azon Provintziát, az ellenségnek réájja való ütése előtt bé-fedezhesék, a' *Hollandiai* ki-kötő helyek is már Katonasággal keményen meg-rakattattanak, a' kik hogy ha az Anglusok arra felé találnának menni, őket a' magok szándékjokban meg-akadályoztatják. — A' *Hágai* Garnisonba lévő Fr. Truppok olyan parantsolatot vettének, hogy onnan (talám a' *Sambre*, és a' Máás vize mellyéki tábor erőssítésére)

mind el-mennyenek. — A' 'sido Rabbinusoknak is meg-tiltatott immár, a' közönséges helyeken ut-
 tzákon papi köntösbe meg-jelenni. — A' miolta a'
 sidok magoknak polgari just nyertenek, azoltától
 fogva Vosárnaponként, a' magok áruló bóltyaikat-
 nyitva, szombatonként pedig bé-zárva tartják.
 Mind a' sidok között, mind pedig a' Sidok és Ke-
 relztények között való egyesség már is refz huran
 kezdett pendülni, a' honnan az *Amsterdami* azon
 uttzákban, a' mellyekben a' 'sidok lakoznak, a'
 tsendességnek fenn tartására való nézve a' Patro-
 lok szünetlen vigyáznak. —

A' Nemzeti gyűlésben a' Praesidens azt a'
 hirt adta-fel, hogy Admirál *Braak*, a' Hollándu-
 sok koloniáját *Berbicet*, az Anglusoktól ismét visszá
 vette vólna, és hogy *Demerarynak* is visszá véte-
 léhez nagy reménysége vólna. — De ez a' hir hi-
 vatalbéli tudósittással még meg nem erőssítettet,
 azért egészen hitelt adni néki nem lehet. *Char-
 lestown* iránt pedig a' Batávosok óllyan tudósit-
 tást vettenek, hogy az tsak nem egészen hammu-
 vá égett vólna.

Török Birodalom.

A' *Widdini* Basa, hogy *Nissa* várossát
 és *Sophiat* meg-hodolhassa, kemény fegyveres
 sereggel indult utra. — Annak okáért *So-
 phia* várossa alá, azonnal 8000 emberekből álló
 török truppok küldettettek el, hogy azok ma-
 gokat addig is sántzolnák-bé, mig oda többek is
 el-küldettethetnének. A' *Widdini* Basának, mind
 a' tábornál, mind pedig az Udvarnál vagynak jó
 emberei, a' kik véle holmi szükséges dolgokat
 mindenek felöll közleni szoktanak. — A' *Scutari*
 Basa is újjolag fel-kezdett támodni, a' ki 10000
 embert vévén maga mellé, a' szomszédságában lé-
 vő tartományokat nagyon meg-ijesztette, a' mel-
 lyek közül kettőnek lakossait mind levagdaltatta,
 a' ki *Montenigrinusokon*, mind a' magán, mind pe-
 dig az ő emberein gyakor izben tet meg-bánto-
 dásért akar bosszut állani. — A' melly ellenség

egyfzer az ő kezibe esik, a val igen fene vadul bánik. — Hogy pedig ez a' fel támodott Basa le tsendesittessék, a' *Bosniai* és *Albániai* Basáknak, olyan rendelést küldett-ki a' Porta, hogy ök a' magakok Trupjaikkal együtt, a' *Scutári* Basa le- ültetése végett, azonnal ki-áljának.

Egy *Stemati Constantin* születésére való néz- ve *Konttántzinápolyi* Görög, a' *Moldaviai* Hospo- dártól *Párisba* küldettetvén el, ez ottan magának Frantzia Polgarságot nyert, a' kinek a' Fr. Directo- rium ezt a' titulust adta: *Oláh országi, Moldáviai és Besserábiai Fr. Respublika Generális Consulja*. A' kinek ezen titulussa szerint való hivataljába való bé állításába még mások is belé-szólnak.

Német Ország.

Norimberga várossa, és annak tartománnya hogy magát a' Prussusnak által adta, az iránt Csaszári Minister Grof *Schlick* hathatoson protes- talt. Most pedig *Dunckelsbühl* várossa akarja ma- gát ismét a' Prussusnak által-adni.

Lipsiából Sept. 16-kán. Ezen Honapnak 13- kán, del előtti 10. ora tájban, a' *Péter* kapuja előtt való puska poros torony valamitől meg-gyult, a' mellynek kemény tüze 4. embert ölt meg, ket- tőt pedig meg-sebessített. — Az ezen puska poros toronyhoz közel lévő hazokban is, nevezetesen pedig azoknak ablakjaikban felette sok kár esett.

Hadi Történetek.

Az ezen honapnak 24-kén ki-adott, és a' 77-dik szám alatt költ *Bétsi* Udv. Diarium mellé ragasztatott különös tudósittásban az ígértetett va- la meg, hogy a' *Károly* ő Kir. Hertzegsége vezér- lése alatt való, és a' *Lánus* vize mellyékin történt tsatázásokról; hasanlo képpen az iránt is, hogy *Ehrenbreitstein* vára az ostrom aloll miképpen sza- badult-fel; úgy arról is, hogy a' *Károly* ő Kir. Hertzegsége rendeléséből, F. M. L. *Petrásch*, a' *Mannheimi* Garnisonnak egy részével minémü moz-

gásokat tett, rövid idő alatt, egy volta képpen való tudósítás fog ki-adattatni, a' melly ezen hónapnak 27-kén ki-adattatván, mi is azt a' mi E. olvasóinkal ezennel közleni szükségesnek tartottuk lenni, a' melly hivatal béli tudósítás ebből áll:

Minthogy az ellenség a' Sept. 16-kán tartott kemény ütközet után, a' *Lánus* vizén keresztül verettetett vala, mind azonáltal az *Ostheimi* tetőken való hasznos fekvésü tábor helyet magának továbbá is meg tartani láttottatott, arra való nézve ő Kir. Hertzegsége úgy határozta vala meg, hogy 17-ben, minekutánna a' köd, a' *Lánus* vize mellyékiről fel-kél, azonnal az ellenségre tsapván, ötet a' maga vissza vonásra kényszerittse, és ám-bár ezen szándéknak el-érése, a' *Lánus* vizén való keresztül nyomulás, a' mi sergeinknek akadályal fekvő tetők, és az ellenség kemény tüzelése miatt, annyival is inkább nehezebbé tétettett vala, hogy az ellenség, a' Gen. *Marceau* és *Bonéet* vezérlések alatt, a' *Rénus* mellyékin hátra hagyott Divisiokat maga mellé vévén, azok által magát nagyon meg-erössítette vala; de ő Kir. Hertzegsége, a' maga vezérlése alatt lévő Trup-pok vitézségekben annyira bizakodott, hogy a' következett tsatának szerentsés ki-menetele felől semmit sem kételkedett.

Mellyre való nézve F. M. L. *Kraynak* olyan rendelést adott-ki, hogy *Wetzlárnál* és *Gieszennél*, az ellenséggel a' végett száljon keményen szembe, hogy az ellenség az ő Kir. Hertzegsége valóságos tzeljét észre ne vehesse. — Erre való nézve, a' csak most említett F. M. L. Sept. 16-ka reggelin, Gen. *Elsnitzet* a' *Lánus* vize tulsó mellyékin fekvő ellenség seregének *Gieszen* mellett lévő bal szárnya meg-támodására ki-küldette, a' ki az ellenséget a' véle való, egy néhány rend béli kemény öfzve tsapása után, dél utáni 5 oráig vissza is verte; minthogy pedig az ellenség segedelmére, az ő Trupjai mind inkább inkább gyűlnek vala öfzve, a' mellyek a' csak most említett Generált meg-szorithatták volna; annak okáért F. M. L.

Kray, Gen. *Schellenberger* két Gránátiros, és a *Gyulai Sámuel* gyalog Regimentiből 1 gyalog *Bataillon*nal, a' végett küldötte-ki, hogy ő azokkal az ellenséget támodja-meg, a' ki az ellenségre, ámbár ő a' maga artillériájával keményen tüzelt légyen is, de még is olyan nagy szivüséggel és vitézséggel ütett vala réa, hogy ötet a' tetőn lévő fekvésiből ki-vervén, azt a' maga mellett lévő *Batalion*nok fekvések számára el-foglalta. Estvére kelve pedig, az ellenség egész eréjével újjolag a' tsatához hozzá kezdvén, minthogy a' mi vitézeink a' magok tzéljokat már el-érték vala, a' mi *Trup*-jaink magoknak is kedvezni akarván, magokat az elébbeni fekvések helyére vissza huzták.

Más napra kelvén, midőn ő Kir. Hertzegsége Sept. 17-kén a' maga táborát 3 Kolonnékban utra indította vólna, a' mellyek közül a' jobb szárnyát, F. M. L. *Staader*, a' tábor közepét ő Kir. Hertzegsége, a' bal szárnyát pedig F. M. L. *Neu* vezérlették, minthogy az ellenségre annak elötte való nap, a' mi vitézeink keményen réájja ijesztettének vala, azért ez uttal a' mi sergeinkel szemben szállani nem bátorkodott, hanem minekutánna azt látták vólna, hogy a' középsben lévő Kolonné *Limburgnál*, *Zweybrücken*en fejül, a' bal pedig *Dieznél* menne keresztül, a' magok fekvéseket azonnal nagy siettséggel el-hagyták.

Ezekutánn a' mi Táborunk az *Ostheimi* tetőkre telepedett-le, a' könnyü truppok pedig, az ellenségnek *Montebauer*, *Molsberg*, és *Merenberg* felé való üzésére küldettettek. — Sept. 18-kán *Molsberg* mellett szálván táborba a' mi-vitézeink, a' *Herrborni* uton magát vissza vónó ellenséget F. M. L. *Kray* mindenütt nyomában kergette. — Gen. *Hadik Merenberg*en keresztül, *Laugendernbach*, F. M. L. *Hoczé* pedig, a' szüntelen való tsatázás közben *Brilling* felé nyomultanak-elé; F. M. L. *Neu*, *Montebauert* őrizettel meg-rakván, *Greneshausen* felé vette a' maga utját, Gen. *Milius* pedig, a' *rothen Hahn* nevezetü tetőre érkezvén-el, ilyen móddal *Ehrenbreitstein* a' maga ostromoltatása aloll fel-szabadúlt.

A' mint F. M. L. *Kray* bizonyítja, a' *Pieszen* mellett való ütközetben, a' mi Trupjaink magokat igen jól viselték, nevezetesen pedig *Elsnitz* és *Schellenberg* Generálokat, úgy *Candiani* és *Apfaltern* Oberslieutenantokat, a' *Gyulai* Regimentiből, Major *Perschet*, a' második *Warasdi* Regimentből Major *Kengyelt*, és fő hadnagy *Foltaneket*; a' *Blankenstein* Huszárijai közül pedig Major *Révait* különösen meg-ditsérte.

Gen. Májor Gr. *Kollovráth*, Oberstlieutenant *Frankenbusch*, *Riera*, *Ghenedegg* és *Stojanich* a' *Jordis* Regimentiből hadnagy *Settinger*; a' *Benderéből*, *Luxen*; a' *Khenléből* *Reisinger* nevezetű hadnagyok felöll is ő Kir. Hertzegsége őllyan kijelentést tett, hogy magokat mások felett jól viselték volna, és hogy ők is, mint szintén Gen. Májor Hertzeg *Schwartzenberg* is a' *Dieznél* való ütközetben tett jó maga viseletéért, a' mellyeknek ő Kir. Hertzegsége szemmel látott tanuja, a' dicséretnek koszorúját méltán meg-érdemlik.

Minekutánna ő Kir. Hertzegsége a' *Mannheimi* vár Kommandánsának F. M. L. *Petráschnak*, Gen. *Merveel* vezérlése alatt 14 Escadronból álló lovasságot küldött volna az ő meg-erössítettésére, nékie azt a' parantsolatot adta ki, hogy ő a' *Mannheimi* várban lévő katonaságnak nagyobb részével, és a' most említett, és meg-erössítettése végett küldett Escadronokkal, a' *Rénus* felső mejéke felé elé nyomulván, azokkal a' *Bruchsal* mellett táborozó Fr. Generált, *Scherbet* támodja-meg, és illyen képpen Gen. *Moréaut* hátulról hábor-gassa; annakokáért a' fennebb említett F. M. Lieutenant is, Sept. 13-kán fel-szedvén *Mannheimből* a' sátorfát, *Wiesenthal*, és *Minkolsheim* felé nyomult-elé, a' kinek közelgetése felöll az ellenség idejibe nem tudósittatván, *Bruchsalból* éjféltájban kénytelenített ki-menni, és magát *Raststadt* felé vissza vonni, a' ki midön utjában volna, Ertzhertzeg *Ferdinándnak* egy Divisiójára tanált bukkan-ni, a' melly az ő felső és alsó *Grumbach* között lévő völgybe való bé-menetetit akarta el-rekesz-

teni, az ellenségnek azért nem vólt hová fatsarodni, hanem azon divisioval szembe kellett szállani, a' mellytől két ízben nagy kárával visszaverttetvén, utóljára kelve, azon division keresztül tsapott ugyan, de azon alkalmatossággal, az emberei úgy izerte széjjel verettettek, hogy ki a' köves nagy hegyek, ki a' szőlő hegyek, ki pedig az erdő felé kénytelenített futni. — Mind a' réájok borúlt éjtzaka, mind pedig a' hosszas utozásban való el-fáradása a' mi Trupjainknak, nem engedték-meg azt, hogy az ellenség továbbra is kergettessék, ehez képest azért az ellenségnek csak 153 embereit foghatták el a' mi vitézeink. — A' *Manfredini* Regimentiből *Oberster Klein Karlsruhéig* nyomúlt-elé; *F. M. L. Petrásch* pedig, az *Enns* és a' *Neckár* folyó vizei mellett hosszára, a' maga osztályait a' végre küldette-ki, hogy azok az ellenség magazinumait fel-keresvén, az ellenséget a' maga ereje egyesítésében akadályoztassák meg.

Fegyver Tármeister *Gr. Latour Potmesből* Sept. 21-kén, olyan tudósítást küldett-bé, hogy az ellenség ezen hónapnak 19-ke éjtzakájától fogva 20-dikig, az *Aicha*, *Neuburg*, és *Potmes* mellett vólt fekvéseit el-hagyván, a' *Lech* vizén, rész szerint *Rain* nevezetű kis városotskánál, rész szerint pedig *Augsburgnál* ment-keresztül; az ellenség seregének az *Avantgarde* mindenütt a' nyomában vólt, a' Tábor pedig *Aichaig* és *Potmesig* nyomólt-elé. — *Neuburgat* is a' mi vitézeink megszálván, a' dunára hidat tsináltak. — Fegyver Tármeister *Gr. Latour* Sept. 21-kén a' végett indúlt *Rain* felé, hogy ezen hónapnak 22-kén a' *Lech* vizén keresztül mennyen, *F. M. L. Gr. Mercantin* pedig, azért ment *Friedberg* felé, hogy *F. M. L. Fröhlichel* magát egyesithesse.

Fegyver Tármeister *Gr. Latournak Mentingenből* Sept. 22-kén küldett tudósítása szerint, ő a' maga táborával azon hónapnak 21-kén *Rain* várossába meg-érkezett, és a' *Gen. Gróf Baillet* allatt lévő *Avantgarde*, ugyan azon a' napon a' *Lech* vizén által-ment, ámbar a' hidnak nagy da-

rab részét az ellenség el-égette vala. — Éppen ilyen hamar készítettett vala meg az *Augsburgi* hid is az *Eng* Hertzeg rendelkezéséből, a' ki a' F. M. L. Gr. *Mercantin* Corpussanak Avantgardéját vezérelte, és azzal *Krieshaberig* elé nyomúlt vala. — A' Fegyver Tármester Gr. *Latour* Tábora Sept. 22-kén a' *Lech* vizén keresztül menvén *Meutingenig*, az Avantgarde pedig *Weringenig* nyomúlt-élé, a' melly az ellenséget *Burgauig* kergette vala. — A' Trupjainknak elé felé való nyomúlások, az ellenségnek pedig hátra vonása alkalmatossá-gával, úgy lehetett észre venni, hogy a' nép is közönségesen igen réájja únt vólna az ellenségre, minthogy minden helységeken, rakásra gyűlvén öfzve a' parasztok, a' harangokat a' lárma végett félre verték, és ki flintával, ki pedig nyársal és egyéb féle fegyverekkel fel-fegyverkezvén, arra ajánlották magokat, hogy ök az ellenség továbbra való kergetése végett, jó szivel a' mi Avantgar-dénk mellé állanak, mellyre való nézve, az Avantgarde Kommandirozoja, azon fel-fegyverkezett parasztoknak is hasznokat akarván venni, *Meeseri* és *Andrási* lovas Kapitányok mellé 1200 a' féle fel-fegyverkezett parasztokat adott, a' kik egész *enthusiasmussal* viselték magokat, a' melly nyilván-ságos jele lehet annak, hogy az ellenség ve-lek felette gonoszul bánt, és hogy ök tölle sokat kéntelenítetttenek szenvedni.

F. M. L. *Fröhlich* is, az ellenségen ugyan azon egy időben győzedelmeskedett, a' ki minekutánna Sept. 17-kén az ellenséget *Kemptennél* hátra verte vólna, 19-dikben *Isny* felé nyomúlt-élé, a' ki mel-lett, a' *Kaunitz* Regimentiből 2 Bataillon, a' *War-tenslébenéből* is 2. a' *Kuraszierék* közül pedig 4 Escadronok valának. — A' F. M. L. *Fröhlich* se-regének forposztyaira Sept. 20-kán, reggeli 3 ora-kor, as ellenség a' végett ütett vala réá, a' mel-lyeket akkor visszá is nyomott, hogy magának egy darab ideig jó fekvést szereshessen, reggelre kelve pedig, a' F. M. L. egész seregire leg nagyobb dühösséggel ütött vala, a' mellynek a' miénkek azért nem álhattanak jó moddal ellent, hogy né-

kie, a' miéinknél több Artillériája, és tábora fekvése is jobb vala. — Az ágyuzás reggeli 5 orától fogva, 9 oráig, az apro puskákkal való lövöldözés pedig szünetlenül tartott. Azonban F. M. L. *Fröhlich*, az egy oránnyira hátra lévő, és az Oberstlieutenant *St. Julien* vezérlése alatt, a' *Wartensleben* Regimentiből két Bataillon, a' Határ széli stuttzosokból 2 Kompániából álló sereghez ilyan rendelést adott ki, hogy azon sereg elébb nyomúlván, magát véle egyesittse, a' mellyek a' szerint elébb nyomúlván, ugyan abban az időben az ellenség meg-kerülése végett, egy Divisió gyalogságot jobbra, mást pedig balra rendelt-ki a' F. M. L. a' mellyek az ellenséget hirteleniben meg is szalasztották, és ötöt az *Eglofer* völgyéig, 2 1/2 oránnyira, nyakra före kergették vissza.

F. M. L. *Fröhlich* a' lovasságnak ezen alkalmatossággal való jó maga viseletét eléggé dicsérni nem gyözi, a' gyalogságnak pedig serényen való maga viseletét bámulja, és hogy ilyan derék Truppoknak vezérlése vagy on réajja bizattatva, a' béli szerentséjét eléggé magasztalmi nem tudja.

A' mint az el-fogattattak beszélik, az ellenség leg alább is 1200 embereit el-vezette, 19 Tisztek, és 500 köz emberek el-fogattattanak, az ellenség seregének több része pedig, rész szerint el-esett, rész szerint meg-sebessített, rész szerint pedig széjjel kergettetett, a' kik közül az ellenek fel költ parasztok, a' fogjokat még mind hordják öszve, a' kik nagyobb részint a' sebessen való, magok való hátra huzások, futások miatt, fegyvereiket mind el-hányták vala magoktól. — Ezen győzedelmet leg inkább a' téfzi nevezetessé, hogy a' mi vitézeink azon alkalmatossággal igen kevés kárt vallottanak, minthogy közülök csak 9 esett-el, és 60-non meg-sebessítettnek, lovak pedig 29 esett-el, és sebessített-meg.

Ezen ütközetben magokat különösen jól viselték Gen. Baro *Klingling*, Gen. *Kempf*, Báro *Bender* és *Eder* Obersterek, úgy az egész lovas sereg, mellyet lovas Kapitány *Harrach*, *Ritterstein*

Minutille, és *Hofnungsvald* vezettének; Fő hadnagy *Perkot*, hadnagy *Bibera*, és *Lizow*, *Achelshausen* fő hadnagyok, nem különben hadnagy *Pfingsthorn*; a' *Wartensleben* Regimentiből Májor *Deleaut*. Továbba *Müller* és *Lehmann* fő hadnagyok; a' *Kaunitz* Regimentiből al-hadnagy *Justian*; a' Gen. *Staabtol*. Kapit. *Volkmann*, fő hadnagy *Jametz*, és *Debrons* Zászló-tartó. — Végtére mindennek felett meg ditséri a' F. M. L. Májor *B. Wolfskell*, a' ki nem tsak úgy viselte magát, mint bátor szívű derék katona, hanem e' mellett a' modoknak fel-találásokban, és a' készülteknek tökéletességre való vitelekben, minden meg-lehető módon segítségül lenni el nem mulatta.

A' *Károly* ö Kir. Hertzegsége *Walderothból* Sept. 21-kén költ tudósítása szerint, minekutánna *Ehrenbreitstein* az ostrom alóll szerentsésen felzabadult volna, az ö Kir. Hertzegsége tábora szerentséje annakutánna is mind nevedett. — Midön Gen. *Jourdán* a' maga *Divisioit Wetzlartól* és *Giessentől Hachenburgan* kereftül huzta volna, úgy tettett, mintha a' maga erejét *Altenburgnál* a' végett akarta volna öszve húzni, hogy ismét egy ujj ütközetet próbáljon, Gen. *Marceau* pedig, az *Arrier Gardéval*, hátul járo sereggel, a' *Freylingi* tetön a' vegett állapotodott-meg, hogy az ellenség táborát, a' maga uttyában óltalmával befedezhesse, a' kit F. M. L. *Hocze*, a' mi *Táborunknak* előre járo seregével meg-támodván, ötet a' maga visszä huzására kényszerítette. — Ezután Gen. *Marceau* a' maga lovasságával ismét szerentsét kívánt próbálni, de akkor is a' *Blankenstein*, *Barko*, és *Latour* Régimentjei által visszä verettetett. — Az ellenségnek ezen ütközetben való kára felette nagy vólt, maga, Gen. *Marceau* is halálos sebet kapván, és a' maga embereitől a' tsata piattzán hátra hagyattatván, a' kinek Generál Adjutánsa is el-fogattatott, maga pedig másnap, az ö kemény sebei miatt meg-halálozott. — Ezen Generálnak halála, minthogy *Jourdán* egész bizodalmát benne helyeztette, és az ö Táborának jobb szárnyát vezérlette vala, az ellenség Trup-

jainak felette nagy Confusiot okozott, és ezen utolsó győzedelme az ő álhatatosságokat egészen meggyengítette, a' kik magokat nyakra före huzták vissza, a' mi előre járó seregünk pedig, *Weyerbuschnál* állapotott-meg.

Károly ő Kir. Hertzegsége, ezen Honapnak 20-kán a' maga táborával *Walderothig* nyomult elé, a' mellynek jobb szárnyával *F. M. L. Kray*, *Hachenburgan* keresztül a' *Sieg* vize felé nyomult elé, a' bal szárnyával pedig *Gen. Mylius Neustadtnál* állapotott-meg. — Az ellenség a' *Sieg* vize felé egy osztály sereget küldött vala ki, de az is a' mi könnyű Trupjaink más Osztálja által vissza kergettetett.

Ezen fennebb meg-irt tudósításoknak útra való indulásak alkalmatosságával vett *Károly* ő Kir. Hertzegsége az iránt tudósítást, hogy az ellenség a' *Sieg* vizén egészen keresztül huzta volna magát, és hogy az ő seregének egy részével *Bonnán* a' *Rénuson* keresztül, rész szerint pedig *Düsseldorf* felé huzza magát vissza.

Olasz Ország.

Insbruckól Sept. 19-kén. A' Feldmarschal *Wurmser* Tábóra felöll az a' hir, hogy annak előre járó serege, a' *F. M. L. Mészáros* vezérlése alatt *Vizenzán* keresztül *Véronához* közel nyomult volna elé-felé. — A' *Tirolisiak* még most is mind igen keményen viselik magokat, az ő hazájoknak oltalmazásában.

Magyar Ország.

Lötséről Sept. 13-ik napján. Több Magyar Országgi Protestáns iskolák' jó példájoknak követése végett, már az ide való *Evangelicum Gymnasiumban* is négy Professzorok fognak ennek-utánna lenni, és már tegnap hárman iktattattak bé-hivataljaikba, úgymint *Titt. Fuchs Sámuel* úr a' *Filosofiába*, *Topertzer Sámuel* úr a' *Logikába*, és *Márton József* úr a' *Filosofusoknak Naturalis*

Históriát, és az itt tanuló Reformata ifjúság kedvéért vallást és erköltsi tudományt tanító Professzorok. Különös figyelmetességet és dicséretet érdemel erre nézve az ide való Patronátusnak ezen iskola tökéletesítésére nézve való szorgalmatossága, mellynek segedelme által most itt szép iskola házat, 's ebben tágas auditoriumat építettek. Ez az oka, hogy már is szembe ötölhetőképen szaporodik a' tanuló ifjúság száma, és ezután még jobban meg szaporodik, minekutánna ez az örvendetes hir értékre fog azoknak a' szüléknek esni, a' kik magzatjaikat a' Német nyelv tanulása kedvéért ide küldeni szokták, nemtsak azért hogy ennekutánna szorosabb vigyázat lészzen a' tanulóokra, hanem azért is, hogy a' vallásban is oktatni fognak, 's különös isteni tiszteletek is lészzen. Úgy hallatik hogy a' Magyar nyelv is fog ennekutánna ezen Gymnasiumban tanittatni, még pedig a' leg jobb Magyar Grammatika szerént.

Máramarosból Sept. 10-ik napján. A' közelebb múlt Augustus végén, és e' folyó hónap kezdetében Szigeten tartatott közönséges gyűlésében a' Tek. Vármegyének, bemutatattott a' Kir. testörző Nemes Magy. sereg számára készítettett, és a' Fels. Helytartó Tanáts által ide is meg küldett Regulamentum, olly parantsolattal, hogy az ez utánn oda recommendaltatandó ifjakra nézve ennekutánna ahoz tartsák magokat a' Nemes Vármegyék. — Mingyárt ekkor bé is nyújtotta, ezen T. Vármegyének első All-Ispánya, Tek. Csebi *Pogány Farkas* Consiliarius Úr, 18 esztendő József nevű, igen ékes termetű, jó erköltsű, és szép tudományú fiának, azon Nemes seregbe való recommendáltatását tárgyazó kérését, mellyet mind azért, hogy semmi ki-fogás nem találtatott az ifjában, mind pedig azért, hogy mostanság senki nintsen ezen megyéből a' Kir. testörző Nemes seregnél, örömmel tellyesítette a' Tek. Vármegyé.